

Teijon kirkon esineistö

Teijon kirkon esineistö on peräisin 1700-, 1800- ja 1900-luvuilta. Siihen sisältyy useita aikansa parhaiden käsitöläisten ja taiteilijoiden valmistamia esineitä: muun

muussa vuonna 1784 valmistuneen viinikannun tekijää, turkulaista C.F. Borgströmiä pidetään A.C. Levonin ohella kustavilaisen ajanjakson parhaana kultaseppänä.

Turkulainen N. Enberg maalasi vuonna 1770 valmistuneen saarnatuolin koristelun. Alttaritaulu ja Ristiltä alasotto -aiheinen maalaus ovat taidokkaita tuntemattomaksi jääneen mestarin töitä. Kolmas kankaalle tehty öljymaalau

on yksinkertaisempi. Sen tekijäksi arvellaan Jonas Bergmanin oppilasta Gotthard Sweideliä. Arvokkaimmat esineet on siirretty pois kirkosta.

Alttaritaulu on mahdollisesti peräisin ruukin päärakennuksessa sijainneesta kirkkosalista vuodelta 1770. Ilmeisesti saman tekijän toinen taulu esittää ristiltäottoa. Alttaritaulu "Ristiinnaulittu", "Ristiltäotto" ja kolmas taulu "Katuva Pietari" on konservoitu 1972 tulipalon jälkeen vahadupleeraustekniikalla.

Alttarikaide on tehty joko vuonna 1829 valmistuneeseen kirkkoon, tai se on peräisin päärakennuksesta. Päämuodoltaan suorakulmaista kaidetta kannattavat suoralinjaiset kulmapilarit ja sahatut, balusterimaisesti profiloituneet pylväät. Väritys ja pylväiden marmorointi on uusittu 1930-luvulla. Värikyksen suunnitteli turkulainen konservantti Karl Nygren tavoitteenaan palauttaa alkuperäinen väritys. Kaiteen, kirjatelien ja jakkaroiden verhoiluun uusivat Halikon käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen opiskelijat vuonna 2001. Kaiteen päällinen ja polvistumistaso on pehmustettu vihreällä kankaalla.

Saarnatuoli - kartanon kirkkosalista - sijaitsee kirkko- huoneen koilliskulmassa: runko on neliömäinen ja katos 6-kulmainen. Portaat on maalattu harmaiksi, tuolissa on tummanvihreä marmorointi ja koristeosia on maalattu kultamaalilla. Kaiteessa on samaa vihreää maalia kuin penkeissä. Rungossa ja kaiteessa on viisi peiliä, joissa on Jonas Bergmanin maalaukset; esikuvana Rubensin ehtoollisen asettamista kuvaava maalaus Milanon Palazzo Brerassa. Vinopeileihin ja kahteen kapeaan peiliin on maalattu kultavärillä konsoleilla seisovat figuurit, joissa on nimet: St Marcus, St Matthaesus, St Lucas ja St Johannes. Katoksen reunasta kohoavat läpikuivoiset kasviaiheiset koristelevyt, ylimpänä globus-pallo. Katos- taivaaseen on maalattu pilvet, joiden alapuolelle on kiinnitetty hopeoitu Pyhän Hengen kyyhkynen.

Tiimalasi ja rokokoottylinen 1700-luvun kristallikatto- kruunu ovat ilmeisesti peräisin päärakennuksen kirkko- salista. Tuntilasi on sijoitettu kiinteästi kirkkosalin koillis- kulman saarnatuoliin; se on peltinen, kultavärillä maalattu koppa, jossa on neljä tiimalasia. Rokoko- otylinen jalka ja koristesivekkeet on maalattu kulta- värillä. Pienat ovat kierteiset ja niissä on etupuolella kolme peltitähteä.

Kirkkosalin alkuperäisten, kiinteiden, vihreiden **penkkien** päädyissä ja etuseinässä on marmoroidut peilit. Koristemaalauksiin on käytetty mustaa, oranssin- punaista ja okrankeltaista. Penkkien päädyissä on siirto- kirjaimista tehdyt numerot; alla sähkölämmityspatterit. Salin etuosassa on penkkeihin nähden poikittainen lukkarinpenkki. Parvella on kaksi pitkää vihreäksi maalattua irrallista penkkiä.

Sakariston oven yläpuolelle seinään ripustettuun kivi-laattaan on maalattu Jobin kirjan 19. luvun säkeet 25-27. Teksti ja sitä ympäröivä kehys on tehty kultamaalilla. Kivi on punertava ja sen reunat epätasaiset.

Parven alapuolelle on kiinnitetty hautakivi, jota ei ole otettu koskaan käyttöön. Ruukinpatruuna H.H. Kijkin muistomerkki lienee kiinnitetty seinään kirkon valmistuessa 1829. Hautakivessä on suomennettuna teksti: "Ruukinpatruuna H.H. Kijkin, hänen puolisonsa ja perheensä hautasija. Autuaat ovat he, jotka nukkuvat Herrassa. Teijon ruukki toukokuun 5 P:nä 1792."

H.H. Kijkin ja kirkonrakennuttaja J. Bremerin välisessä kauppakirjassa vuodelta 1794 on maininta hautakivestä. H.H. Kijk varaa sopimuksessa itselleen oikeuden poistaa hautakappelin yläpuolella oleva nimitaulu ja hakea se myöhemmin pois. Aikomusta ei toteutettu. Teijon hautausmaalle, H.H. Kijkin rakennuttamaan hautakappeliin on haudattu vuonna 1844 kuollut ruukinpatruuna R. Bremer. Kappelin päätykolmioon on kiinnitetty Bremeristä kertova peltilevy.

Rokokootyylisten, viimeistään vuodelta 1822 peräisin olevien **lampettien** taustalevyt on leikattu pellistä. Niiden

muoto on epäsymmetrinen, maali harmaa ja koristeet siniset. Kynttilänpidike ja talivati ovat niiteillä kiinnitetyn, S-kirjaimen muotoisen varren päässä. Lampetteja on kirkkosalin alttariseinällä kaksi, pohjois-seinällä neljä ja eteläseinällä kolme. Parven kaiteessa on viisi aiemmin kullanväristä koristeellista lampetta. Vihreä väritys lienee vuodelta 1930,

jolloin salin noin vuodelta 1860 peräisin ollut uusgoottilainen sisustus uusittiin kirkon satavuotisjuhliin valmistauduttaessa.

Parven kaiteeseen on kiinnitetty viisi lampetta. Vihreiksi maalatut pellistä leikatut taustalevyt on koristeltu lyömällä niittimäisiä kohoumia.

Teijon kirkossa oli pitkään **urut**, jotka oli valmistettu Kangasalan Urkutehtaalla alun perin Rovaniemen maalaiskunnan Meltauksen kylän kirkkoon. Vähäisen käytön vuoksi ne palautettiin valmistajalle. Kauppaneuvos Rakel Wihuri osti urut ja lahjoitti ne Teijon kirkkoon 1964. Nykyisin Teijon kirkossa on vuonna 2011 Angelniemen kirkosta tuodut digitaaliset urut.

Uudempaa korkealaatuista taiteellista ja taideteollista tuotantoa edustavat Rakel Wihurin kirkkoon hankkimat Kaj Franckin signeeraamat **maljakot** sekä tekstiilitaiteilija Hiikka Vuorisen suunnittelemat ja Suomen Käsityön Ystävien valmistamat **kirkkotekstiilit**. Vihreää antependiumia on käytetty 1980-luvun alkupuolelta lähtien.

Teijolaisen Paula Linsénin suunnittelema ja valmistama **alttaripöydän liina** otettiin käyttöön kiitosjuhlassa marraskuussa 1999 talkoilla kuntoon saatetun kirkon ja ympäristöraivauksen valmistuttua.